

Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 08.04.2004, sp. zn. 3 To 134/2004, ECLI:CZ:KSBR:2004:3.TO.134.2004.1

Číslo: 15/2005

Právní věta: Doručení opisu usnesení o zahájení trestního stíhání obviněnému (§ 160 odst. 1, 2 tr. ř.) umožňuje orgánům činným v trestním řízení použít proti němu všech zákonných procesních prostředků, včetně možnosti jeho vzetí do vazby (§ 68 odst. 1 tr. ř.). Za předpokladu, že v souladu s ustanovením čl. 6 odst. 3 písm. a) Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (publikovaná pod č. 209/1992 Sb.) a § 91 odst. 1 tr. ř. byl obviněný v jazyce, jemuž rozumí, podrobně seznámen s podstatou sděleného obvinění, to platí i tehdy, když obviněnému, který využil svého oprávnění na pořízení překladu usnesení o zahájení trestního stíhání (§ 28 odst. 1, 2 tr. ř.), nebyl dosud písemný překlad tohoto rozhodnutí doručen. Ustanovení § 28 odst. 3 tr. ř. má v takovém případě jen ten význam, že teprve doručení písemného překladu usnesení o zahájení trestního stíhání započne běh lhůty k podání opravného prostředku (§ 160 odst. 7 tr. ř.)

Soud: Krajský soud v Brně

Datum rozhodnutí: 08.04.2004

Spisová značka: 3 To 134/2004

Číslo rozhodnutí: 15

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Tlumočník, Vazba, Zahájení trestního stíhání

Předpisy: § 160 tr. ř.

§ 28 tr. ř.

§ 68 odst. 1 tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Krajský soud v Brně zamítl stížnost obžalovaného J. S. proti usnesení Okresního soudu Brno - venkov ze dne 22. 1. 2004, sp. zn. 1 T 349/2003.

Z odůvodnění:

Napadeným usnesením ze dne 22. 1. 2003, sp. zn. 1 T 349/2003, Okresní soud Brno - venkov rozhodl podle § 71 odst. 4, 6 tr. ř., že obžalovaný se ponechává ve vazbě. Současně rozhodl, že podle § 72 odst. 3 tr. ř. se žádost obžalovaného o propuštění z vazby na svobodu zamítá.

Proti tomuto usnesení podal obžalovaný prostřednictvím svého obhájce včas stížnost, která směřovala do obou výroků napadeného usnesení. Obžalovaný namítal, že ve vazbě se nachází

nezákonně. Poukazoval na to, že v dané věci nebylo řádně zahájeno trestní stíhání, když podle jeho názoru je trestní stíhání zahájeno doručením překladu usnesení o zahájení trestního stíhání podle § 28 odst. 2, 3 tr. ř. Tedy pokud obžalovanému bylo doručeno usnesení o zahájení trestního stíhání v českém jazyce, nelze mít za to, že by došlo k platnému zahájení trestního stíhání a obžalovaný mohl být vzat do vazby. V této souvislosti poukazoval na to, že požadoval překlad uvedeného usnesení do hindštiny. Dále namítal, že nebyl poučen o právu používat svého jazyka a požadovat překlady rozhodnutí. Obžalovaný také poukazoval na skutečnost, že podle jeho názoru nebyla dodržena zákonná lhůta trvání vazby v rámci přípravného řízení, když dne 4. 6. 2003 sice byla podána obžaloba, ovšem tato neobsahovala opis obžaloby do jeho mateřského jazyka. Obžalovaný rovněž namítal, že u něho nejsou dány důvody vazby, a to vzhledem k jeho zdravotnímu stavu, kdy se nachází na jednotce intenzivní péče, neboť dlouhodobě odmítá přijímat stravu a tekutiny. Vzhledem k jeho zdravotnímu stavu nehrozí, že by se v případě propuštění z vazby na svobodu skrýval či opakoval trestnou činnost, pro kterou je stíhán. V závěru podané stížnosti navrhl, aby napadené usnesení bylo zrušeno a on propuštěn z vazby na svobodu.

Krajský soud podle § 147 odst. 1 tr. ř. přezkoumal zákonnost a odůvodněnost všech výroků napadeného usnesení, jakož i správnost postupu řízení, které mu předcházelo.

Shledal, že podané stížnosti nelze přisvědčit. Krajský soud přezkoumal daný spisový materiál a na jeho podkladě stejně jako soud I. stupně dospěl k závěru, že u obžalovaného i nadále trvají důvody vazby podle § 67 písm. a), c) tr. ř. Nelze totiž pominout, že na obžalovaného byla podána obžaloba pro trestné činy zločinného spolčení podle § 163a odst. 1 tr. zák. a nedovoleného překročení státní hranice podle ustanovení § 171a odst. 1, 2 písm. b), c) tr. zák. Za tyto trestné činy je obžalovaný ohrožen trestem odnětí svobody v rozmezí dvou až deseti let, kdy v mezidobí došlo k vyhlášení odsuzujícího rozsudku, kterým byl obžalovanému, byť nepravomocně, uložen trest odnětí svobody v trvání sedmi roků, pro jehož výkon byl zařazen do věznice s ostrahou. O osobě obžalovaného dále bylo ze spisu zjištěno, že se jedná o cizího státního příslušníka, který v rámci rozhodování o vzetí do vazby uvedl, že chce naše území opustit. Současně je z podané obžaloby zřejmé, že trestná činnost se měla stát na území více států. Ze všech těchto skutečností vyplývá důvodná obava, že obžalovaný v případě propuštění z vazby na svobodu uprchne, aby se tak vyhnul probíhajícímu trestnímu stíhání, eventuálně hrozícímu trestu. U obžalovaného je tedy nepochybně dán důvod vazby podle § 67 písm. a) tr. ř. Stejně tak má krajský soud za to, že u obžalovaného nadále trvá důvod vazby podle § 67 písm. c) tr. ř. Z podané obžaloby je totiž zřejmé, že trestná činnost měla být páchána delší dobu a na území více států, když obžalovaný byl před vzetím do vazby bez pracovního poměru a tedy bez zdroje příjmů. Vzhledem k tomu, že žalovaná trestná činnost měla být spojena s poskytováním úplaty ze strany nelegálních běženců, lze mít za to, že obžalovaný si trestnou činností pro kterou byla podána obžaloba, měl opatřovat prostředky k obživě. Proto lze mít za to, že v případě propuštění obžalovaného na svobodu hrozí důvodná obava, že bude opakovat trestnou činnost, pro kterou je stíhán.

Krajský soud se v souvislosti se samotným rozhodnutím o ponechání obžalovaného ve vazbě zabýval i tím, zda v dané věci byly dodrženy zákonné podmínky pro vydání rozhodnutí podle § 71 odst. 4, 6 tr. ř., a to z hlediska časových lhůt. Z předloženého spisového materiálu je zřejmé, že naposledy bylo rozhodnutí podle § 71 odst. 4, 6 tr. ř. učiněno dne 17. 10. 2003, kdy toto nabylo právní moci dne 28. 10. 2003. Podle § 71 odst. 4 tr. ř. je soud povinen ve lhůtě tří měsíců od posledního pravomocného rozhodnutí o ponechání ve vazbě vždy rozhodnout, zda se obžalovaný nadále ponechává ve vazbě či zda se z vazby propouští. Jelikož poslední rozhodnutí podle § 71 odst. 4, 6 tr. ř. bylo učiněno dne 17. 10. 2003 pod sp. zn. 1T 342/2003, kdy toto rozhodnutí nabylo právní moci 28. 10. 2003, musel soud I. stupně o dalším ponechání obžalovaného ve vazbě rozhodnout nejpozději do 28. 1. 2004. Protože soud I. stupně učinil rozhodnutí podle § 71 odst. 4, 6 tr. ř. dne 22. 1. 2004, je zřejmé, že zákonná lhůta k rozhodnutí o dalším ponechání obžalovaného ve vazbě byla v předmětné věci dodržena.

Současně se krajský soud v rámci posuzování splnění zákonných podmínek § 71 odst. 4, 6 tr. ř. zabýval i tím, zda pro obtížnost věci nebo z jiných závažných důvodů nebylo možno trestní stíhání dosud skončit. Bylo shledáno, že vzhledem k rozsahu dokazování v předmětné věci, kdy se jednalo o věc mimořádně obtížnou, nebylo možno věc pravomocně skončit do 28. 1. 2004, když ze spisu je zřejmé, že ve věci byla konána hlavní líčení průběžně a bylo prováděno rozsáhlé dokazování. Současně lze mít za to, že v případě propuštění obžalovaného z vazby na svobodu hrozí, že bude podstatně ztíženo dosažení účelu trestního řízení, když obžalovaný je stíhán pro závažnou trestnou činnost a je v zájmu společnosti, aby každá trestná činnost byla náležitě objasněna a její pachatelé potrestáni.

Pokud je v podané stížnosti poukazováno na zdravotní stav obžalovaného, je třeba zdůraznit, že z lékařských zpráv, které jsou ve spise založeny, se nepodává, že by obžalovaný nebyl schopen v současné době výkonu vazby a navíc samotný zdravotní stav není důvodem propuštění obžalovaného z vazby. V této souvislosti je třeba zdůraznit, že je to právě postoj obžalovaného, který vedl k zhoršení jeho zdravotního stavu (obžalovaný drží hladovku).

Krajský soud se v rámci podané stížnosti zabýval i dalšími námitkami, které obžalovaný uplatnil a které se týkají zahájení trestního stíhání a vzetí obžalovaného do vazby a dodržení zákonné lhůty trvání vazby v přípravném řízení. Krajský soud ovšem stejně jako soud I. stupně tyto námitky nepovažuje za důvodné. Podle § 160 odst. 1 tr. ř. se trestní stíhání zahajuje vydáním usnesení o zahájení trestního stíhání, ve kterém je uveden popis skutku, ze kterého je konkrétní osoba obviněna tak, aby tento nemohl být zaměněn jiným skutkem, dále označení trestného činu, který je ve skutku spatřován a označení osoby obviněného takovými údaji, které se uvádějí v rozsudku. Dále musí být v usnesení o zahájení trestního stíhání uvedeny skutečnosti odůvodňující závěr o důvodnosti trestního stíhání. V předmětné věci bylo proti obžalovanému podle § 160 odst. 1 tr. ř. zahájeno trestní stíhání dne 4. 6. 2002. Usnesení o zahájení trestního stíhání označuje osobu obžalovaného, obsahuje popis skutku a zákonné označení trestných činů, které jsou v tomto skutku spatřovány, s tím, že v odůvodnění usnesení o zahájení trestního stíhání je poukazováno na skutečnosti, ze kterých lze dovodit důvodnost zahájení trestního stíhání. Z pohledu ustanovení § 160 odst. 1 tr. ř. tedy usnesení o zahájení trestního stíhání obsahuje všechny potřebné náležitosti.

Jelikož obžalovaný je cizím státním příslušníkem (občan Afghánistánu), v předmětné věci přicházela v úvahu aplikace ustanovení § 28 odst. 2 tr. ř., podle kterého je cizímu státnímu příslušníku nutno přeložit usnesení o zahájení trestního stíhání, usnesení o vazbě, obžalobu, návrh na potrestání, rozsudek, trestní příkaz, rozhodnutí o odvolání a o podmíněném zastavení trestního stíhání, to neplatí, jestliže obžalovaný po poučení prohlásí, že pořízení překladu takového rozhodnutí nepožaduje. Uvedené ustanovení podle krajského soudu ovšem nelze interpretovat tak, že pokud usnesení o zahájení trestního stíhání není přeloženo obžalovanému do jeho mateřského jazyka nebo do jazyka, o kterém prohlásí, že ho ovládá, nedošlo k zahájení trestního stíhání a obžalovaného nelze vzít do vazby. V této souvislosti je třeba zdůraznit, že podle § 2 odst. 14 tr. ř. orgány činné v trestním řízení vedou řízení a vyhotovují svá rozhodnutí v českém jazyce. Tedy jednacím jazykem ve kterém se vede trestní řízení je čeština. Pokud se týká § 28 odst. 2 tr. ř., představuje to rozvedení zásady obsažené v § 2 odst. 14 věta druhá tr. ř., podle níž ten, kdo prohlásí, že neovládá český jazyk, je oprávněn používat před orgány činnými v trestním řízení svého mateřského jazyka nebo jazyka o kterém uvede, že ho ovládá.

Uvedené dvě zásady obsažené v § 2 odst. 14 tr. ř. je nutno vykládat tak, že právní důsledky spojené s provedením určitého úkonu orgánem činným v trestním řízení nastávají vyhotovením určitého rozhodnutí v úředním jazyce, to je v češtině. Věta druhá ustanovení § 2 odst. 14 tr. ř. pak představuje provedení čl. 37 odst. 4 Listiny základních práv a svobod, kdy cílem tohoto ustanovení je, aby někdo, tedy nejen obžalovaný, nýbrž každá osoba zúčastněná v trestním řízení, nebyla postížena na svých právech tím, že neovládá jednacím jazyk orgánů činných v trestním řízení. Článek 37 odst. 4 Listiny

základních práv a svobod se tedy realizuje tím, že takováto osoba může požádat, aby před orgány činnými v trestním řízení mohla používat svého mateřského jazyka nebo jazyk o kterém uvede, že ho ovládá. V případě osoby obžalovaného je tato zásada ještě rozšířena v tom, že je stanoven okruh rozhodnutí, které je nutno obžalovanému, který neovládá jednacím jazyk přeložit, pokud výslovně neuvede, že překlad nepožaduje. Uvedené ustanovení jak již bylo naznačeno není možno vykládat tak, že pokud je vydáno usnesení o zahájení trestního stíhání a toto není přeloženo do jazyka, o kterém obžalovaný prohlásí, že je jeho mateřským jazykem, nebo do jazyka o kterém uvede, že ho ovládá, tak k zahájení trestního stíhání nedojde. Naopak vydáním usnesení o zahájení trestního stíhání v jednacím jazyce dojde k zahájení trestního stíhání.

Zásada obsažená v § 2 odst. 14 tr. ř. a v souvislosti s tím i v ustanovení § 28 odst. 2, odst. 3 tr. ř. má za následek, že usnesení o zahájení trestního stíhání nemůže nabýt právní moci, pokud není obžalovanému doručen písemný překlad usnesení o zahájení trestního stíhání. Ve svých důsledcích to tedy znamená, že neznalost jednacím jazyka obžalovaným nemůže mít za následek, že by nedošlo k zahájení trestního stíhání, ale pouze to, že usnesení o zahájení trestního stíhání nenabude právní moci, aniž by obžalovaný byl ve svém mateřském jazyce nebo jazyce, o kterém prohlásí, že ho ovládá, seznámen s tím, pro jaký skutek je stíhán a jaký je v tomto skutku spatřován trestný čin a aniž by mu byla dána faktická možnost právě na základě seznámení se s obsahem uvedeného usnesení si podat opravný prostředek. Otázka překladu usnesení může mít vliv pouze na běh lhůty k podání stížnosti.

Pokud se týká možné námitky ohledně zkrácení obviněného na svých právech na obhajobu, je třeba zdůraznit, že ani v případech, kdy není pořizován překlad usnesení o zahájení trestního stíhání, možnost provádění úkonů orgány činnými v trestním řízení po zahájení trestního stíhání není vázána na právní moc usnesení o zahájení trestního stíhání. Postačí, pokud je v souladu se zákonem vydáno usnesení o zahájení trestního stíhání, kdy orgány činné v trestním řízení od tohoto okamžiku mohou provádět takové úkony trestního řízení, které jsou vázány na zahájení trestního stíhání (např. vzetí do vazby, výslech obviněného apod.), aniž by se muselo vyčkávat právní moci usnesení o zahájení trestního stíhání. Tím je zachována procesní rovnost osob, které neovládají český jazyk s ostatními obviněnými.

Pokud se týká otázky zachování práva obviněného na obhajobu v souvislosti s překladem usnesení o zahájení trestního stíhání a tedy znalost pro jaký skutek je obviněný stíhán a jaký je v tomto skutku spatřován trestný čin, je třeba uvést, že orgány činné v trestním řízení, tak jako v jiných případech, provádí samy potřebné úkony trestního řízení, nevyčkávajíc toho, zda si obviněný podá stížnost, či nikoliv. Pokud pak provádí následné úkony, u nichž je z jakýchkoliv důvodů přítomen obviněný a který neovládá český jazyk, musí být vždy poučen o svých právech, mimo jiné i o tom, že je oprávněn před orgány činnými v trestním řízení používat svého mateřského jazyka nebo jazyka, o kterém uvede, že ho ovládá. Využije-li tedy obviněný toto právo uvedené v § 2 odst. 14 tr. ř., je následně přiřazen tlumočnick, aby orgány činné v trestním řízení mohly s obviněným v rámci provádění úkonů vůbec komunikovat. Pokud je obviněný vyslýchán ať již k otázce vazby či k trestné činnosti, pro kterou bylo zahájeno trestní stíhání, sice po vydání usnesení o zahájení trestního stíhání, avšak před doručení překladu, musí mu vyslýchající podle § 91 odst. 1 tr. ř. objasnit podstatu sděleného obvinění a poučit ho o jeho právech. To vše samozřejmě za přítomnosti tlumočnicka. Tím také musí být logicky obviněný seznámen s tím, pro jaké jednání je stíhán a jaký trestný čin je ve skutku spatřován, jinak by ani nemohl vypovídat, a být vyslýchán způsobem podle § 92 až 95 tr. ř. Naopak není-li tlumočnick přítomen, logicky nemohou orgány činné v trestním řízení s obviněným komunikovat a tedy pokud takovémuto případě obviněný není, jak je výše uvedeno, seznámen s podstatou sděleného obvinění, stejně nemůže být úkon proveden.

Z těchto uvedených důvodů nelze argumentaci uplatněné v podané stížnosti přisvědčit, když v další části je třeba poukázat na napadené usnesení, které popisuje postoje obžalovaného k otázce překladu usnesení o zahájení trestního stíhání.

Obdobná je situace v případě námitky, že v daném řízení nebyla dodržena zákonná lhůta trvání vazby přípravného řízení. Obžalovaný je stíhán pro trestné činy, za které je ohrožen trestem odnětí svobody v trvání dvou až deseti let. Podle § 71 odst. 8 písm. c) tr. ř. v takovém případě celková lhůta vazby činí tři roky. Podle § 71 odst. 9 tr. ř. pak lhůta trvání vazby v přípravném řízení může činit maximálně jeden rok. Z předloženého spisu je zřejmé, že obžalovaný byl omezen na osobní svobodě dne 4. 6. 2002 v 13.35 hod. Obžaloba byla na obžalovaného a další spoluobžalované prokazatelně podána dne 4. 6. 2003. Z uvedeného je tedy zřejmé, že zákonná lhůta trvání vazby v přípravném řízení byla dodržena. Pokud je v podané stížnosti namítáno, že obžaloba nebyla podána s překladem do hindštiny a že tedy nedošlo k dodržení zákonné lhůty trvání vazby v přípravném řízení, tak této nelze přisvědčit. Znovu je třeba opakovat, že jednacím jazykem pro orgány činné v trestním řízení je český jazyk a že v takovém jazyce je nutno podat i obžalobu. Pokud obžaloba nebyla současně podána s překladem do hindštiny, nelze mít za to, že by nedošlo k platnému podání obžaloby. Překlad obžaloby byl vyhotoven dodatečně, kdy také byl následně doručen obžalovanému. V této souvislosti je také třeba zdůraznit, že překlad obžaloby doručuje soud a že tak činí až v rámci nařízení hlavního líčení. Skutečnost, že překlad obžaloby byl doručen později, nemůže mít za následek, že by řádně nebyla podána obžaloba.

Jelikož krajský soud, jak již bylo naznačeno, dospěl k závěru, že důvody vazby podle § 67 písm. a), c) tr. ř. u obžalovaného nadále trvají, kdy současně shledal, že byly splněny všechny zákonné podmínky pro rozhodnutí podle § 71 odst. 4 tr. ř., nelze podané stížnosti přisvědčit. Proto byla podaná stížnost obžalovaného jako nedůvodná podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. zamítnuta, když i rozhodnutí o zamítnutí žádosti obžalovaného o propuštění z vazby považuje krajský soud za správné, a to ze shora uvedených důvodů.